

Pestprotocol

Januari 2020

Inhoud

Sociale veiligheid	Blz. 1
Doel	Blz. 1
Definitie pesten	Blz. 1
Digitaal pesten	Blz. 2
Signalering	Blz. 2
Aanpak probleemgedrag	Blz. 4
Consequenties	Blz. 6
Bijlages	Blz. 7

Sociale Veiligheid

Een veilige omgeving voor scholieren en onderwijspersoneel houdt in dat er een prettige sfeer op school is. Incidenten zoals ongepast gedrag, intimidatie, diefstal en agressie worden voorkomen. Dat kan door op tijd te signaleren en hier gericht tegen op te treden. Dit geldt ook voor het bestrijden van pestgedrag.

De wet Veiligheid op school heeft als doel dat scholen zich inspannen om pesten tegen te gaan. En dat scholen zorgen voor sociale veiligheid. In de wet staat dat scholen:

- een sociaal veiligheidsbeleid moeten uitvoeren.
- 2 taken binnen het onderwijsteam moeten beleggen. Er moet een aanspreekpunt zijn waar leerlingen en ouders pesten kunnen melden. Ook moet iemand het pestbeleid op school coördineren. Dit kan dezelfde persoon zijn, maar dat hoeft niet. Bij ons is dit Diana ten Have
- de beleving van veiligheid en het welzijn van hun leerlingen moeten volgen. De bedoeling hiervan is dat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.

Doel

Het doel van dit pestprotocol:

Voor de kinderen

- Dat de kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!
- Door er (regelmatig) open over te communiceren/terug te laten komen in de klas/op school, biedt dit kinderen de ruimte, om aan te geven wanneer ze zich gepest voelen.

Voor de leerkrachten:

- Dat leerkrachten over de juiste informatie beschikken om kinderen die pesten of gepest worden te kunnen signaleren en deze signalen juist te kunnen interpreteren.
- Dat de leerkrachten handvatten aangeboden krijgen waardoor ze op een adequate manier om kunnen gaan met kinderen die pestgedrag gedrag vertonen of gepest worden.
- Dat alle leerkrachten dezelfde werkwijze hanteren om kinderen die pestgedrag vertonen of gepest worden, te begeleiden naar sociaal competent gedrag.

Definitie pesten

De definitie van Olweus (2003) is één van de meest gebruikte definities. Hierbij een vrije vertaling: Pesten is een vorm van herhalende, proactieve agressie (agressie om een doel te bereiken) waarbij één of meerdere personen de intentie hebben één of meerdere andere personen schade toe te brengen. Het is de intentie om angst te veroorzaken of schade toe te brengen en het is voor het gepeste kind heel lastig zich te verdedigen.

Kenmerken:

1. De intentie om een ander schade toe te brengen.
2. Systematisch.
3. Ongelijk verdeelde macht.
4. Psychische en fysieke schade.
5. Niet weerbaar.

Kenmerken van plagen:

1. Er sprake van een incident.
2. Bijna of geheel gelijke macht.
3. Geen blijvende schade.
4. Wel voldoende weerbaar.

Digitaal pesten

Digitaal pesten en 'traditioneel' pesten. Als gevolg van technologische ontwikkelingen, is onze samenleving de afgelopen jaren verrijkt met tal van nieuwe producten en diensten, zoals internet en de mobiele telefoon. Naast de vele voordelen die deze middelen bieden, kleeft er het nadeel aan dat zij misbruikt kunnen worden door pesters om hun slachtoffers nog meer lastig te vallen. We zien het op steeds meer manieren voorkomen. Pesten via e-mail (anoniem of onder een valse naam verstuurd), het zetten van intieme of gemanipuleerde foto's op internet, bedreigingen per sms etc. Het digitale pesten verschilt in bepaalde opzichten van het "traditionele" pesten. Het kan namelijk op afstand, anoniem en non-stop.

Signalering

Om het pesten tegen te gaan, moeten leerkrachten eerst weten of en hoe er wordt gepest. Dit kunnen zij doen door steeds beducht te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag.

Risicogroepen

Teruggetrokken kinderen hebben een verhoogde kans om slachtoffer van pesterijen te worden, omdat zij vaak niet voldoende weerbaar zijn en over zich heen laten lopen. Het is van groot belang vroegtijdig deze kinderen te signaleren en hen te begeleiden in de weg naar sociale competentie. Wanneer ze weerbaarder worden, zullen ze niet over zich heen laten lopen en de kans om een slachtoffer te worden vermindert hierdoor.

Daarnaast zullen er kinderen zijn die agressief en dominant gedrag vertonen, zij willen de touwtjes in handen hebben en dingen regelen. Deze kinderen zullen ook vroegtijdig gesignaleerd moeten worden, want kinderen die dit gedrag vertonen hebben een verhoogde kans om pester te worden.

Gedragingen:

- Volgbaar gedrag: letterlijk alles doen wat gevraagd wordt.
- Sociaal incompetent gedrag: op een hinderlijke manier contact zoeken met groepsgenoten omdat men de sociale gedragscodes niet kent of zich er niet aan wenst te houden.
- Afkoopgedrag: snoep en andere cadeautjes gebruiken om gunsten te kopen.
- Klikgedrag: iets aan de leraar vertellen (vaak argeloos) en daarmee de groepscode overtreden.
- Aandachttrekkend gedrag: er genoeg in scheppen op te vallen.
- Kinderen met een ADHD, PDD-NOS, e.d.
- Slecht of juist heel goed kunnen leren.
- Kinderen die extreem 'lief' gedrag vertonen.

Bovenstaande gedragingen hoeven geen oorzaak te zijn van een pestprobleem! Wel is het als leerkracht van belang extra alert te zijn op kinderen waarbij sprake is van één van bovenstaande gedragingen.

Signalen van kinderen die gepest worden

Kinderen die gepest worden gaan vaak ander gedrag vertonen. Het rijtje met signalen hieronder kan een goede leidraad zijn om te bekijken of er sprake is van pesten:

Het kind:

- blijft onnodig lang op school rondhangen
- klaagt vaak over school
- blijft buiten schooltijd veel binnen
- gaat weer bedplassen
- heeft regelmatig hoofdpijn
- klaagt veel over buikpijn
- heeft zelden iets leuks over school te vertellen
- gaat nauwelijks in op vragen over school
- is 's morgens traag in het naar school gaan
- vertoont opvallend slechtere schoolprestaties
- moet soms overgeven van de spanning
- zegt vaker dat het niet naar school kan door ziekte
- is teruggetrokken in contacten
- krijgt soms spontaan een huilbui
- wordt op school niet betrokken bij groepswerk
- is opvallend stil tijdens de les
- staat tijdens de pauzes vaak alleen.

Monitoring:

We gebruiken 2x per jaar de *observatielijst 'ZIEN!'* om het gedrag van leerlingen in kaart te brengen. Zo proberen we door preventieve ondersteuning probleemgedrag te voorkomen.

Met ZIEN! voor het primair onderwijs brengen leerkrachten het sociaal-emotioneel functioneren van kinderen systematisch in kaart. ZIEN! geeft inzicht in de eventuele ondersteuningsvragen op het gebied van het sociaal-emotioneel functioneren en helpt de leerkracht om het gedrag van het kind beter te begrijpen. Indien nodig kunnen leerkracht en leerling aan de slag gaan met de concrete handelingssuggesties die het systeem biedt, hierbij kan de leerkracht de eventuele sterke kanten van een kind benutten, want ook hierin geeft ZIEN! inzicht. Zo wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling bevorderd.

Jaarlijks gebruiken we de *leerling vragenlijst ZIEN* om de sociale veiligheid van de leerlingen te monitoren. In deze vragenlijst wordt gevraagd naar het welbevinden van een leerling, de relatie met andere leerlingen, de pestbeleving en het pestgedrag. Deze vragenlijst is gestandaardiseerd en gevalideerd.

Vanaf november 2017 wordt deze vragenlijst aangevuld waardoor de volgende aspecten van sociale veiligheid in kaart worden gebracht:

- hoe ervaren leerlingen de sociale en fysieke veiligheid op school,
- hebben leerlingen te maken met aantasting van de sociale en fysieke veiligheid,
- hoe is het gesteld met het welbevinden van leerlingen op school?
- Groep 8 gebruiken we de SAQI . De School Attitude Questionnaire Internet (SAQI) is een vragenlijst die informatie geeft over hoe een leerling de school ervaart. De SAQI meet de MOTIVATIE voor schoolvakken, de TEVREDENHEID met school, het ZELFVERTROUWEN
- Elk jaar wordt de leerlingtevredenheidsspeiling van WMK-PO afgenomen (groep 6 t/m 8).
- Er wordt een sociogram afgenomen in de groepen. De volgende stellingen worden gevraagd:
Ik speel graag met... / ik speel niet graag met...
Ik werk graag samen met... / ik werk niet graag samen met....

Aanpak probleemgedrag

Stappenplan voor de leerkracht om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte(n) van de groep:

1. Vragenlijst

Leerkracht vult voor alle leerlingen de vragenlijst in + eventuele aanvullingsbladen.

2. Leerlingvragenlijst

Leerlingen vullen de vragenlijst in (groep 5 t/m 8) Voor groep 3,4 is er een leerlinginterview

3. Profiel en indicatie-uitspraken

Genereren groepsprofiel + indien van toepassing een of meer indicatie-uitspraken per leerling en/of per groep.

4. Groepshandelingsplan

de leerkracht maakt een pedagogisch plan voor de hele groep in parnassys

5. Preventie 1

Er worden op groepsniveau doelen gesteld.

6. Preventie 2

Wanneer er individuele ondersteuning nodig is, is dit te vinden in het ontwikkelingsperspectief of een individuele notitie.

We gebruiken de methode 'kinderen en hun sociale talenten' o.a. als bron voor de handelingssuggesties.

Curatief

Regels die in alle groepen gelden:

- We doen niets bij een ander kind, wat we zelf ook niet prettig zouden vinden.
- In de onderbouw geldt: wat je wil moet je zeggen, dan kunnen we het overleggen.
- We gebruiken de regel: **"Stop, hou op"**. Helpt dat niet, dan gaan we naar een juf of meester. We leren de kinderen ook om te kijken naar de ander. Hoe reageert hij, zelf leren zien wanneer iets te ver gaat.
- We vertellen aan de juf of de meester als er iets gebeurt wat we niet prettig of gevaarlijk vinden.
- Praat over problemen thuis of op school.
- We komen alleen aan de spullen van iemand anders als dat van die ander mag.
- We luisteren naar elkaar.
- We beoordelen niemand op zijn uiterlijk, afkomst en op hoe hij zich gedraagt.
- We proberen zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten maken we weer een nieuwe start.

Aanpak van ruzies en pestgedrag in 3 stappen:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat de leerlingen er niet samen uitkomen, gaan ze samen naar de leerkracht.

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties

Consequenties

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste medeleerlingen komen het bij hem/haar melden) en vervolgens leveren bovenstaande stappen geen positief resultaat op voor de gepeste. De leerkracht neemt dan duidelijk stelling omdat wij pesten niet tolereren en gaat over tot de 4 stappen uit de vervolgfase. Dit is opgebouwd in 4 fases; afhankelijk van hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering toont in zijn/haar gedrag zal minimaal 1 en maximaal alle fases doorlopen worden.

Fase 1

- pedagogisch gesprek: bewustwording van wat hij/zij het gepeste kind aan doet
- afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De afspraken worden opgeslagen in parnassys bij leerlingnotities
- een gesprek met de ouders naar aanleiding van het pedagogische gesprek
- een evaluatiegesprek met de ouders naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek.

Fase 2

- een gesprek met de ouders, als voorgaande acties en eerdere gesprekken met ouders op niets uitgelopen zijn. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in parnassys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
- naast de leerkracht is ook een Intern Begeleider en/of directie bij het gesprek aanwezig.
- van het gesprek wordt een verslag gemaakt.

Fase 3

- bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de GGD of maatschappelijk werk.
- de Intern Begeleider / directie blijft betrokken en coördineert.

Fase 4

- in extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. In samenspraak met het bestuur en de (G)MR heeft Sjaloom regels opgesteld voor time-out, schorsing en verwijdering van leerlingen na ernstige incidenten. Dit is vastgelegd in een protocol dat op school terinzage ligt (zie bijlage 2). In dit protocol staat welk ontoelaatbaar gedrag van leerlingen of ouders kan leiden tot een vorm van schorsing (bv. Agressief gedrag, pestgedrag, vandalisme) en hoe de procedure is bij:
- time-out -> verwijdering van school van ten hoogste één dag;
- schorsing -> verwijdering van school van ten hoogste één week;
- verwijdering -> definitieve verwijdering van school.

BIJLAGE 1

Adviezen aan ouders/verzorgers van gepeste kinderen:

- houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
- als pesten niet op school gebeurt, probeer dan contact op te nemen met de ouders van de pester om het probleem bespreekbaar te maken
- pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Adviezen aan ouders/verzorgers van pesters:

- neem het probleem van uw kind serieus
- raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- besteed extra aandacht aan uw kind
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport, hobby etc.
- corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind

adviezen aan alle andere ouders/verzorgers:

- neem de ouders van het gepeste kind serieus
- stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- geef zelf het goede voorbeeld
- leer uw kind voor anderen op te komen
- leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Bijlage 2

PROTOCOL TIME OUT, SCHORSING EN VERWIJDERING VAN LEERLINGEN

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

Ontoelaatbaar gedrag

Onder ontoelaatbaar gedrag, en in principe in aanmerking komend voor een vorm van schorsing, rekenen wij:

- het regelmatig niet willen luisteren;
- weigeren deel te nemen aan activiteiten;
- een grote mond hebben of brutaal zijn;
- beledigen, vloeken, schelden, bedreigen;
- agressief gedrag, vechten, slaan en schoppen;
- het vertonen van pestgedrag;
- vandalisme, vernielingen, diefstal;
- regelmatig te laat op school komen.

Drie maatregelen bij ontoelaatbaar gedrag:

Er worden drie vormen van maatregelen genomen:

1. Time-out
2. Schorsing
3. Verwijdering

Ad 1. Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd. Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht.

(Als veiligheid voorop staat, en dat zal regelmatig het geval zijn, moet de time-out niet afhankelijk gesteld worden van het contact met ouders. De vraag blijft dan staan wat er moet gebeuren als de ouders niet te bereiken zijn. Eventueel is het verwijderen uit de klas en opvang elders nog een oplossing)

- De time-out maatregel kan eenmaal worden verlengd met 1 dag. Daarna kan de leerling worden geschorst voor maximaal 1 week. In beide gevallen dient de school vooraf of – indien dat niet mogelijk is – zo spoedig mogelijk na het effectueren van de maatregel contact op te nemen met de ouders.
- De ouders/verzorgers worden zo spoedig mogelijk op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en een lid van de directie van de school aanwezig.
- Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.

(Een time-out is geen officieel instrument, maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school: het is principieel geen strafmaatregel maar een ordemaatregel in het belang van de school; daarom geen aantekening van de time-out maar van het incident in het dossier van de leerling.)

- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.
- De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan het bevoegd gezag.

Ad 2. Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of als het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing.

De wettelijke regeling voor het Bijzonder/Openbaar onderwijs is hierbij van toepassing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school onttrokken. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden.
(Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito-entree of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.)
- De schorsing bedraagt maximaal 3 weken (van de eerste periode) en kan hooguit 2 maal worden verlengd. *(Wezenlijk is dat de schorsing aan een maximum termijn gebonden is; zij mag geen verkapte verwijdering worden; de termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele verwijderingsbeslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden.)*
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.
- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - Het bevoegd gezag
 - De ambtenaar leerplichtzaken
 - De inspectie onderwijs
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Ad 3. Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

De wettelijke regeling voor het bijzonder onderwijs is hierbij van toepassing (artikel 40 lid 1, eerste volzin en lid 5 en 6 en artikel 63 lid 2 en 3 van de Wet op het Primair Onderwijs).

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht, de directie en de ouders te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis wordt gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar
 - De ambtenaar leerplichtzaken
 - De inspectie onderwijs
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.

- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal onderwijs is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.

Akkoord:

AB-vergadering 13-09-04

GMR-vergadering 30-09-04

VERSLAGFORMULIER INZAKE TIME-OUT, SCHORSING EN OF VERWIJDERING VAN LEERLINGEN.

Naam leerling:

Geboortedatum:

Naam leerkracht:

Datum incident:

Het betreft ongewenst gedrag tijdens

- ☐ lesuren
- ☐ vrije situatie
- ☐ plein
- ☐ elders

Het betreft ongewenst gedrag ten aanzien van

- ☐ leerkracht
- ☐ medeleerlingen
- ☐ anderen t.w.

Korte omschrijving van het incident:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ouders/verzorgers op de hoogte gesteld d.m.v.

- ☐ huisbezoek
- ☐ telefonisch contact

Datum en tijd:

Gesproken met:

De volgende maatregel is genomen:

- ☐ time-out
- ☐ schorsing
- ☐ in gang zetten van een procedure tot verwijdering

Datum gesprek ouders/verzorgers en de school:

(zie verder verslag van het gesprek)

Afspraken tussen ouders/verzorgers en de school:

.....

.....